

Apunts de llengua

(publicat a *L'Heura digital* 15, 26 de febrer de 2010)

Vigila amb el que dónes!

De vegades, en català, fem servir paraules que existeixen però amb un significat que no és el que toca. *Donar*, *provar* o *portar* són uns dels exemples més freqüents. Vegem on és el problema i quines són les alternatives possibles!

1) DONAR

Sovint, per influència del castellà, fem servir el verb *donar* en casos en què caldria utilitzar el verb **fer** o altres verbs. En català, per exemple, no *donem petons ni *abraçades*, sinó que **fem petons** i **abraçades**. Aquí en tenim uns quants exemples més:

*Avui *donen* una pel·lícula molt bona per TV3: Avui **fan** una pel·lícula molt bona per TV3

*Anem a *donar un tomb*: Anem a **fer un tomb**

*Parlar en públic em *dóna vergonya*: Parlar en públic em **fa vergonya**

*Li *dóna la impressió* que suspindrà: Li **fa l'efecte** que suspindrà

*No es *dóna compte* del que diu: No **s'adona** del que diu

*Hi aniré caminant perquè em *doni l'aire*: Hi aniré caminant perquè em **toqui l'aire**

Ja veieu, doncs, que amb el verb *donar* els catalans no hi juguem gaire. Si diem que *donem* una cosa, és que la donem de veritat; la resta de coses, en molts casos, les *fem*!

2) PROVAR

El verb *provar* vol dir “intentar” (per exemple, *prova-ho de fer una altra vegada*) o “fer funcionar alguna cosa per primera vegada” (per exemple, *prova la rentadora abans de llençar la factura*). En canvi, hem de tenir present que, quan ens referim a “prendre una petita quantitat d'un menjar o d'una beguda”, cal fer servir el verb **tastar**.

*Prova-ho abans de dir que no en vols: **Tasta**-ho abans de dir que no en vols

Igualment, per dir que “ens posem una peça de roba per veure si ens escau”, no farem servir *provar* sinó **emprovar**.

*Prova't els pantalons per veure si et queden bé: **Emprova**'t els pantalons per veure si et queden bé

3) PORTAR

Tot i fer-se'n un ús molt generalitzat, el verb *portar* no és correcte quan es fa servir en expressions temporals, d'espai o de quantitat. Vegem quines alternatives hi podem trobar:

*Porto cinc anys treballant a la mateixa empresa: **Fa cinc anys que treballa** a la mateixa empresa

*Ja porta dos quilòmetres de cursa: Ja **ha fet** dos quilòmetres de cursa

*Porto trenta pàgines del llibre: **He llegit** trenta pàgines del llibre

Apa, ara ja sabem en quin sentit hem de vigilar amb el que *donem, provem i portem*. Faci molt o faci poc que parlem en català, fem un pas endavant i provem de tastar paraules i expressions noves!

A més d'aquests tres verbs, però, n'hi ha d'altres que també es fan servir amb un significat que no els és propi, sovint per influència del castellà.

4) POSAR

El verb *posar* vol dir “col·locar una cosa en un lloc” i, sovint, es confon amb els verbs següents:

FICAR: En aquest cas, se sol fer un ús abusiu del verb *ficar* en comptes de **posar**. *Ficar* vol dir “fer entrar, introduir” i, per tant, no és correcte dir *Fica-ho damunt el prestatge, sinó **Posa**-ho damunt el prestatge. En un sentit més ampli, tampoc no podem dir **Què hi fica, aquí?*, sinó **Què hi posa (o hi diu), aquí?** Sí que serà correcte, però, dir **No t'hi has de ficar, en els meus problemes!**

PARAR: Pel que fa al verb *parar*, segurament el cas més freqüent que sentirem com a abús del verb *posar* és **Posa la taula!*, en comptes de **Para taula!**

PONDRE: Tot i que el castellà fa servir l'equivalent lèxic de *posar* per referir-se a l'acció dels animals que fan ous i dels astres que s'amaguen sota l'horitzó, en català hi ha un altre verb, el **pondre**, per referir-se a aquests significats. No haurem de dir, per tant, **La gallina ha posat tres ous*, sinó *La gallina ha post tres ous*.

5) CONTEMPLAR

Contemplar vol dir “mirar amb atenció” o “tenir molts miraments amb algú”. És incorrecte, per tant, quan el fem servir com a sinònim de **tenir en compte** o **preveure**: no direm **Hem de contemplar diferents opcions*, sinó *Hem de preveure* (o **tenir en compte**) *diferents opcions*.

6) PRECISAR

Sovint, en un registre més formal, sentim el verb *precisar* com a sinònim de **necessitar**. En aquest sentit, però, és incorrecte ja que *precisar* vol dir, específicament, “ésser precís” o “explicar amb precisió”. Així doncs, no direm **Preciso l'informe per a la reunió de demà* sinó **Necessito** *l'informe per a la reunió de demà*.

7) TIRAR

El verb *tirar* vol dir “fer anar alguna cosa en una direcció determinada”. És freqüent, però, sentir la frase **Tira-ho a les escombraries*, que és incorrecta. En el sentit de “desfer-se d'alguna cosa” cal fer servir el verb **llençar**. **Llença-ho a les escombraries**.

8) DORMIR

Dormir és incorrecte si l'emprem com a verb pronominal (**dormir-se*). El verb que cal fer servir quan volem dir “començar a dormir” o “dormir fins més tard del que estava previst” és **adormir-se**. En aquest sentit, doncs, direm *Uf, que tard!* *M'he adormit!* o... *Em vaig adormir mentre llegia llistes i llistes de verbs!*